

DAVRANIŞ BİLİMLERİNE GİRİŞ

DAVRANIŞIN TANIMI

- Davranış Kavramı, öncelikle insan veya hayvanın tek tek veya toplu olarak gösterdiği faaliyetler olarak tanımlanabilir.
- En genel anlamda davranış, insanların bütün eylemlerini (etki ve tepkilerini) karşılayan bir kavramdır. Özelliklerinden birisi, çok nedenli ve karmaşık oluşudur. Davranış açısından her olayın ondan önce gelen bir takım koşulların (içsel veya dışsal uyarıcı) sonucu olduğu bir gerçektir .

- Davranış, “bir organizmanın bir ortamdaki hareket tarzı” olarak tanımlanırken, genel anlamda organizmanın “belirli uyarıcılara karşı gösterdiği tepki” olarak da adlandırılabilmektedir.
- Davranış kapsamındaki hareket ve etkinlikler iki başlığa altında toplanmaktadır:
 1. Görülebilen ve işitilebilen hareketler.
 2. Zihinsel süreçler ve etkinlikler(duygu,düşünce,algılama gibi)

BİLİM NEDİR?

- Bilim kelimesi, latince bilinen şey (scientia) veya bilgi anlamına gelen scire (bilmek) kökünden türemiştir. Anlamı sezgi ve inançlar dışında objektif kalabilme durumudur.
- Genel anlamda bilimi, gerçekliği kabul edilmiş, sistematik yöntemlerle elde edilen verilere dayalı bilgiler bütünü olarak tanımlamak mümkündür.

BİLİMSEL ARAŞTIRMA NEDİR?

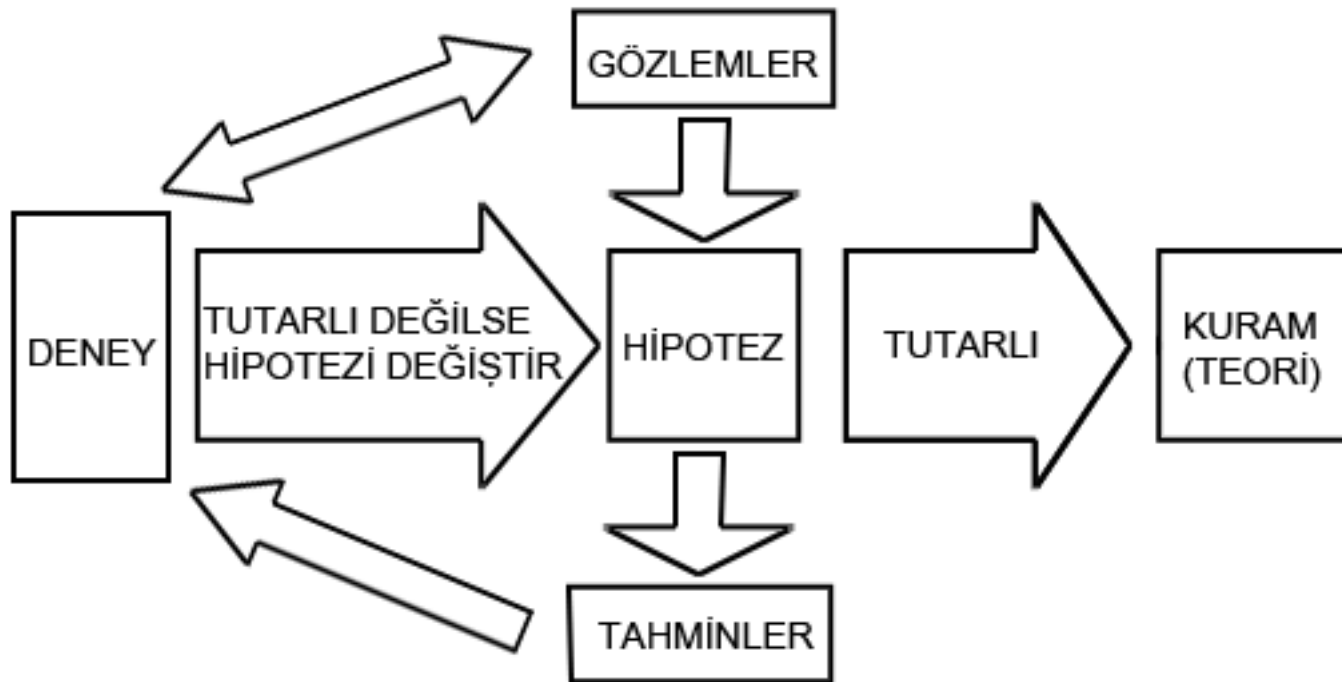
- Temelde bir arama, öğrenme, bilinmeyeni bilinir yapma sürecidir.
- Genel olarak bilimsel araştırma; problemlere ya da sorunlara güvenilir çözümler arama amacıyla planlı ve sistemli olarak verilerin toplanması, çözümlenmesi yani analizi, yorumlanarak değerlendirilmesi ve rapor edilmesi sürecidir.

BİLİMSEL ARAŞTIRMA YÖNTEM ve TEKNİKLERİ

- Temel amaç; araştırma sürecini (sorun belirleme, veri toplama, veri analizi ve sonuçları yorumlama) incelemek, belli başlı bilimsel araştırma yöntemlerini (deneysel yöntem, betimleme yöntemi, tarihi yöntem vd.) gözden geçirmek ve belirli bir konu hakkında araştırma yapabilmek için gereken literatür bulma, veri toplama, verileri değerlendirme ve rapor yazma tekniklerini anlatmaktır.

AŐAMALAR

- 1-Evrendeki bir fenomenin gözlemlenmesi, merak duyulan konuyu araştırma ve literatür taraması yapma.
- 2-Bu fenomene dair, gözlemler ile tutarlı, ancak kesin olmayan, hipotez adında deneysel bir açıklama getirilmesi. Belirtilen konuya çözüm veya sonuca dair varsayım cümlesi.
- 3-Hipotezin tahminlerde bulunmak için kullanılması. Hipotezi kanıtlamak için kullanılacak Deney türünün ve metodların belirlenmesi.
- 4-Tahminlerin belirlenen metod ve deneylerle veya ek gözlemlerle test edilmesi ve sonuçlar ışığında hipotezin doğru veya hatalı olduğunun belirlenmesi için veriler toplanması,
- 5-Deneyden elde edilen veriler ışığında hipotezin kabul veya red edilmesi şeklinde ulaşılan sonuç.

BİLİMSEL DENEYLERİN EN ÖNEMLİ 2 KOŞULU

□ 1-GÜVENİLİRLİK

- Ölçümün tutarlı olmasının ölçütüdür.
- Ölçüm sonuçları farklı yerlerde uygulandığında benzer sonucu vermelidir. Yani bağımsız ölçümlerde benzer kararlı sonuç alınmalıdır.
- Güvenilirlik, bir ölçeğin ölçmek istediği özelliği ne ölçüde doğru ölçtüğünü, ölçeğin üretkenliğini ve sürekliliğini gösterir.

□ **2-GEÇERLİLİK**

- Ölçülmek istenen özelliğin amaca uygun olarak ölçülme derecesi olarak tanımlanmıştır .
- Bir ölçeğin ölçmeyi amaçladığını ölçüp ölçmediğini ve genellenebilirliğini gösterir.
- Ölçülmesi düşünülen olgunun doğru olarak ölçüldüğünü belirtir. Ölçümün geçerli oluşu, ölçme aracının ölçmeyi planladığı özellikleri gerçekten ölçüyor olması anlamına gelir.
- Geçerlilik için bir test, deney ya da ölçek, tekrarlayan ölçümlerde aynı sonucu vermelidir.

DAVRANIŞ BİLİMLERİNİN TANIMI

- Davranış bilimlerinin kısa tanımı, “insan davranışlarının bilimsel olarak incelenmesi” şeklindedir.
- Davranış bilimlerinin odaklandığı kavram; “insandır” Yani insan tarafından sergilenen aktiviteleri kapsar.

Davranış bilimlerinin amacı

İnsan davranışlarını;

1.Tanımak,

2.Anlamak,

3.Tahmin etmek

4.Kontrol etmektir (Etkilemek)

- Davranmak ile ilişkilendiren davranış kavramı “tutum, gidiş ve hareket tarzı” gibi kavramlarla da anılabilmektedir.
- Davranış Kavramının konusunu oluşturan insan (ve hayvan) faaliyeti çok çeşitlilik gösterir.
- Davranış eylemi “Nedenli, güdülü ve amaca yönelik” olup, rastgelelik ile nedensizlik göstermez.

- Davranış bilimleri konuları, insan davranışlarını açıklayan veya insan davranışları ile uğraşan bütün bilim dallarını kapsamaktadır.
- Hedefi ise, insanın düşünce ve irade süreçlerinin araştırılması ile bu süreçler üzerine kurulan eylemlerin açıklanmasıdır.

- Davranış bilimleri olması gerekenden çok olanın sistematik bir araştırması olduğundan norm koyucu (normatif) değil açıklayıcı (deskriptif) dir.
- Davranış bilimleri, esas olarak üç disiplin etrafında açıklanabilir. Bunlar, antropoloji, psikoloji ve sosyolojidir.

- Bununla birlikte bu geniş alanın kapsamında, ekonomi, siyasal bilimler, iktisat, psikiyatri, hukuk, tarih gibi başka geleneksel akademik disiplinler de vardır. Bu disiplinler sosyal bilimler adı altında toplanmıştır.
- Davranış bilimleriyle sosyal bilimler kesin bir ayrım yapılmasının güçlüğü şu ifadede açıkça ortaya çıkmaktadır; “Davranış bilimi, antropoloji, psikoloji, sosyoloji gibi geleneksel alanlardan veya öteki yan davranış disiplinlerinden hem daha eksik hem de daha fazladır”.

DAVRANIŞ BİLİMLERİNİ OLUŞTURAN BİLİM DALLARI

- Davranış Bilimleri tarafından ele alınan bilim dalları genellikle sosyal bilimler sahasına aittir. Çeşitli görüşlere göre hangi bilim dallarının Davranış Bilimlerini oluşturduğu üzerinde ayrılık olduğu görülse dahi temel dallarda fikir birliği vardır. Bunlar psikoloji, sosyoloji, Sosyalpsikoloji ve antropolojidir.

1- Antropoloji

- Davranış Bilimleri arasında yer alan antropoloji geleneksel olarak toplumları özellikle ilkel toplumları inceler. Toplumların kökenleri, fiziksel ve kültürel gelişimleri, biyolojik karakterleri, sosyal kültür ve inançları üzerinde yoğunlaşır.
- Cevap aradığı sorular ise; Neden insanlar ve toplumların kültürleri var? Ve neden insan ve toplumların kültürleri farklıdır?

2-Sosyoloji

- Bir bilim olarak sosyoloji kiřiyle daha az ilgilenir. Bu bilim dalı sosyal gruplar ve sosyal süreçlerle ilgili kuramlar geliřtirir ve tahminlerde bulunur.
- Sosyolojik açıdan toplum bireylerden etkilenir ve bireylerin ilişkilerini, davranışlarını etkiler. Dolayısı ile sosyoloji insanların diğer insan toplulukları, gruplar ile ilgili ilişkileri olarak tanımlanabilir

Sosyal kurumlar

- Bireyin davranışlarını şekillendiren ve topluma değer, ahlak gibi kuralları dayatan ve kontrol eden bir çok sosyal kurum vardır. Bunların başında;

1- Aile

2- Din

3- Ekonomi,

4- eğitim

5- kültür gelmektedir.

Sosyal etmenler

□ Bireyin toplum içindeki davranışlarını etkileyen sosyal etmenler ise

1-teknoloji,

2-sosyal statü,

3-yaş,

4- cinsiyet,

5- etnisite,

6- medya,

7- tarih,

8-yasalar olarak özetlenebilir.

3- Psikoloji

- Psikoloji insan deneyimlerini her yönü ile araştıran bir bilim dalıdır.
- Doğumdan ölüme kadar bireyin ve toplumun zihinsel süreçlerinin işleyişi psikolojinin çalışmaları kapsamındadır.
- Davranışı anlamak açısından ve ruh sağlığı ile ilgili bilimsel deneyler yaparak kuram ve teori oluşturup bunları hizmet olarak birey ve topluma sunmak psikologun görevleridir.

Davranış.....

- 1- Ölçme
- 2- Açıklama
- 3- İlişkilendirme
- 4- Motive etme
- 5- Deęiştirme
- 6- Geliştirme
- 7- Çatışmayı tesbit edip olumsuz fonksiyonlarını ortadan kaldırmaya yarayan bir bilim dalı olarak da açıklanabilir.